

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע נופות** 64

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"נאם שמע אמרי א-ל"

אין עצה ואין תבונה ואין חכמה ואין מדע ואין שכל מול גזירת השם מתוך הרצאה של הרב אמנון יצחק

תדע?

"ידע" שאני משעבד.
"תדע" שאני גואלם.

אני אשעבד אותם כמו שאמרת, אבל "תדע" שאני גם אגאל אותם, "נאחרי כן יצאו פרקש גדול" (בראשית טו יד).

**אני משעבד ואני גואל!
לא פרעה ולא משה!**

עם ישראל יורדים למצרים, "ויקם מלך חדש.. אשר לא ידע את יוסף" (שמות א ח), ומתחדשות גזירות. לקחו את ילדי ישראל והטביעו אותם ביאור. ומי יושבים שם? בלעם איוב ויתרו.

בלעם שיעץ - סופו שנהרג בחרב. **איוב ששתק** - נדון ביסורים, על ששמע את הגזירות החדשות והחריש. מי ששומע שהולכים להרוג כל כך הרבה ילדים ושותק - יצעק מיסורים כנגד כל אלה שזעקתם עלתה השמימה. **יתרו שברח** - מבני בניו ישבו בלשכת הגזית בירושלים.

אך כל אחד מהם פעל היפך הסברא, על פי מהותו ואופיו.

בלעם - היה בעל רוח גבוהה, שחצן ובעל גאווה. כמו היה בפיו לקלל. כשיש בעיה עם 'בני ישראל', הוא האחרון שצריך לפחד. כי ישנו רגע בכל יום שהקב"ה זועם ואז, כל הצרות, המחלות והמלחמות שנגזרות על יום אחד, הן תוצאת רגע אחד שזועם כביכול הקב"ה. והרי הוא היה יודע לכוון לשעה שהקב"ה זועם בכל יום, ככתוב: **"ומה אזעם לא זעם ד"** (במדבר כג ח). הוא ודאי לא היה צריך לחשוש. אבל מסופר במדרש - שדוקא הוא חשש. הוא פחד ואמר: אוי ואבוי **"ינוסף גם הוא על שגאיונו"**. לא הגיוני שבלעם יגיד כזה דבר - היפך

כיון שזה לא נקבע בד' אמותיו שקבע לעצמו, הוא לא יגע בהם ולא ישתנה אליהם.

"הבה נתחכמה לו"

שלשה יועצים היו לפרעה: בלעם, איוב ויתרו. בני ישראל מתרבים, כל אשה יולדת ששה בכרס אחד. **"פרו, וישרצו, ויירבו, ויעצמו, במאד, מאד"** (שמות א

ז). פרעה ויועציו רואים שה"חרדים" מתרבים והם פחדו שאם תהיה מלחמה עם השכנים, **"ינוסף גם הוא על שגאיונו"** (שמות א י). בני ישראל יכולים להצטרף לעם אחר ואז לא יוכלו מצרים לנצח אותם כי רבים הם. ועוד **"ויקצו מפני בני ישראל"** (שמות א יב). קצו בחייהם המצרים, מרוב ה"חרדים" שהם ראו. ככתוב: **"ויקצו מפני בני ישראל"**. לא כתוב ויקצו מבני ישראל' אלא **"מפני"**, למה? משום שהם ראו זקנים, על כל לחי. לא ידעו מה לעשות. ישבו שלשתם וטכסו עצה.

הקב"ה אמר לאברהם אבינו בגזירת בין הבתרים: **"ידע תדע כי גר יהיה ורעה בארץ לא להם ועבדו ונענו אתם ארבע מאות שנה"** (בראשית טו יג). חז"ל אומרים: למה שתי לשונות **"ידע**

בלק מלך מואב פחד מישראל פחד מות. אחרי נצחון ישראל את סיחון ועוג ששמרו עליו, הוא פחד "שימחקו אותו מהמפה". לכן הוא קרא אליו את בלעם שהיה ידוע בקלותיו, כדי שיקלל את ישראל. בלעם בא וניסה לקלל, אבל כל הקללות הפכו לברכות.

אומר המשגיח מליקווד זצ"ל: בלעם הולך לקלל את ישראל, רוכב על האתון שלו וברוך האתון נוטה מהדרך. הוא מכה אותה וזה לא עוזר. היא לוחצת אותו לגדר והוא מכה אותה. מועכת אותו והוא שוב מכה אותה. אבל היא ממאנת לזוז. מדוע? משום שהיא ראתה מלאך עומד בדרך!

האתון של בלעם רואה מלאך. ובלעם הנביא לא רואה את המלאך.

בלעם שהעיד על עצמו שהוא יודע דעת עליון שנאמר: **"נאם שמע אמרי א-ל, אשר מחזה שני יחזה, נפל וגלוי עינים"** (במדבר פרק כד ד) הנביא שבאומות, שבשלשה דברים גדול ממה רבנו לא רואה מלאך שהאתון שלו רואה? וזה קורה לו כיון שהוא היה טרוד במחשבותיו איך לקלל את ישראל. אדם הנמצא בד' אמותיו אינו רואה חוץ לד' אמותיו - אפילו מלאך העומד בדרכו.

כל אחד מאתנו יש לו את הד' אמות שלו. הוא רגיל למה שהוא אוהב ובמה שהוא מתעסק: התאוות שלו מעסיקות אותו, הרצונות שלו מניעים אותו, כל מה שהוא בנה במשך חייו-גאות לבו, כל השאיפות שלו דגלי המטרה - אלה הם ד' אמותיו. זה מה שהוא רואה, זה מה שהוא רוצה, כך הוא מבין ועל זה הוא חושב. מעבר לזה הוא לא רואה כלום.

מחוץ לד' אמותיו הוא יכול לראות דברים גדולים מאד: הוא יכול להעריך אותם, לדבר עליהם, להבין אותם, אבל

שו"ת 'חברותא'

שמוש בשבת בספריי הפועל בלחץ אויר

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

מערכת 'חברותא' מיוחדת לגנזי המלך

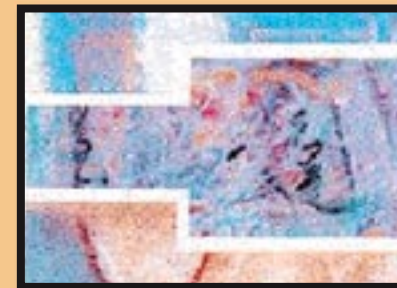
שבת דף ע"ג ע"ב

שאלה: מצוי כיום ממתק לילדים שהוא בקבוקון ממולא בחומר ממותק ופועל על ידי לחץ אויר, רצוני לברר האם הם מותרים בשמוש בשבת.

תשובה: כתב הרמ"א: (סימן שי"ט ס"ט) הרוק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק חייב משום 'זורה' והמקור לכך הוא מהמהרי"ל בשם ה'אור זרוע' על פי דברי הירושלמי בפרק 'כלל גדול'.
ואם כן בספריי המצוי כיום שעקרונן פעולתו הוא על ידי לחץ אויר המפזר את הטיפות בחלל החדר, לדברי הירושלמי הרי הוא בכלל איסור 'זורה'.

דעת הגאון רבי עקיבא איגר

והמשנה ברורה: (ס"ק ס"ז) מביא מהגהות רבי עקיבא איגר שכתב (בשם המהריק"ש) שלא ראינו מי שחושש

טעמי ההיתר

ובביאור הלכה (ר"ה מפזר) הביא: מתשוכות רבי עקיבא איגר, שנסתפק בשופך מים מועטים מצלוחית דרך חלון והרוח מפזר הטיפות אחד פונה לכאן ואחד פונה לכאן אם חייב משום 'זורה' והעלה לצדד הרבה להקל, שממה שהשמיטו הפוסקים דברי הירושלמי שמע מינה שאינם סבורים כן להלכה,

מכיון שמלאכת 'זורה' הוא כעין 'בורר' שמברר אוכל מתוך פטולת, אבל בכלול פטולת אינו חייב משום 'זורה' ואף לדעת הרמ"א יש לצדד שהוא דוקא ברוק, שכמו שאין דישה ועימור רק בגדולי קרקע, כן אין 'זורה' אלא בגדולי קרקע (ואדם נקרא גדולי קרקע) אבל לא במים שאינם גדולי קרקע. ועוד דלא ניחא ליה בזריה ופסיק רישא דלא ניחא ליה, יש מתירים.

מה דעת הבבלי

ויש להביא ראייה שדעת הבבלי אינו כפירוש הירושלמי בהגדרת 'זורה', שהרי בדרך ע"ג ע"ב הקשו בגמ' היינו 'זורה' היינו 'בורר' היינו 'מרקד' (ולמה חילקם התנא לשלש מלאכות) ואם כדברי הירושלמי שב'זורה' חייב על עצם פעולת הזריה אף שאינו מברר אוכל מתוך פטולת, אם כן 'זורה' לאו היינו 'בורר' ו'מרקד'.

ביאור אחר בדברי הירושלמי

עוד הביא הביאור הלכה שבספר 'אלפי מנשה' פירש כונת הירושלמי משום מעביר ארבע אמות ברשות הרבים ומסיים הביאור הלכה על פירוש זה והוא נכון. ■

דבר יום ביומו

הרב יוסף הלברין מיוחד לגנזי המלך

קצור דינים מ'משנה ברורה'

א. אחר שלבש טלית מצויץ, יניח תפילין. (סימן כ"ה סעי' א')

ב. המניחין כיס התפילין והטלית בתוך כיס אחד, צריכין להזהר, שלא יניחו כיס התפילין למעלה, כדי שלא יפגע בהם תחלה ויצטרך להניחם קודם הטלית, כדי שלא יעבור על המצוה. (שם)

ג. יש להתעטף בטלית גדול ולהניח תפילין בביתו כדי שיצא מפתח ביתו בציצית ותפילין וילך לבהכנ"ס לבוש בטלית ומוכתר בתפילין, שהוא ענין גדול. ואם יודע שילך דרך מבואות המטונפות, יניחם בחצר ביהכ"נ, או שיניחם בביתו ויכסה בכובעו, או בידו. ואפשר שצריך לכסות ג"כ הרצועות. וכל שכן, ג' הכריכות

הלכות תפילין

שעל גבי האצבע. (סימן כ"ה סעי' ב' סק"ח ס"י מ"ג סק"ב)

ד. יכוין בהנחתם; לשם 'מצות תפילין'. וכן שציונו הקב"ה להניח ד' פרשיות אלו, שיש בהם יחוד שמו ויציאת מצרים, על הזרוע כנגד הלב ועל הראש כנגד המוח, כדי שזכור נסים ונפלאות שעשה עמנו שהן מורים על יחודו ואשר לו הכה והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו. וישעבד להקב"ה הנשמה שהיא במח וגם הלב שהוא עיקר התאוות והמחשבות ובוזה

ו. ברכת 'להניח תפילין' בקמץ תחת הה"א ולא בפתח וברגש. והלמ"ד יהיה ברגש. וברכת 'על מצות' בפתח תחת הוי"ו ולא בחולם. (סימן כ"ה סעי' ז' ס"ק י"ט כ')

מעשי גדולים

"חטאתי כי לא ידעתי"

תוכחתו של הרבי מצאנו על חטאו של מי שאינו יודע

וקשה - אם בלעם לא ידע - במה חטא?
למדנו איפוא; שאי הידיעה עצמה - היא חטא.

הוא הדין לרב ולפרנס צבור. הם חייבים לדעת על כל עני וכן על כל עוולה וקפוח שסובלים אנשי עירם. ועליהם להתיצב לימינם, לסעדם לתומכם ולהציל כל עשוק. ■

פעם הוכיח רבי חיים מצאנו רב אחד, מדוע אין הוא מתענין במצבו המר של עני מתושבי עירו שפרנסתו נתקפחה ובני ביתו רעבים?!
השיב הרב: "עלי להודות שלא ידעתי כלל על מצבו הקשה".

תמה רבי חיים מצאנו: "האמנם תרוץ הוא לומר: "לא ידעתי". גם בלעם אמר למלאך ה': "חטאתי כי לא ידעתי" (במדבר כב, לד.).

תפילה

'ברכו את ה' המבורך'

שני מעשים נוראים המובאים במדרשים מהם נלמד גודל מעלת ענית

הרב יוסף ירושלמי מיוחד לגנזי המלך

'ברכו את ה' המבורך'

מובא בתנא דבי אליהו (זוטא פי"ז) 'אמר רבי יוחנן בן זכאי: "פעם אחת הייתי מהלך בדרך ומצאתי אדם אחד שהיה מלקט עצים ודברתי עמו ולא החזיר לי דבר, אחר כך היה בא אלי, אמר לי: רבי, מת אני ולא חי! אמרתי לו: אם מת אתה עצים הללו למה לך? אמר לי: רבי, האזין לי מה שאומר לך דבר אחד, כשהייתי חי אני וחברי היינו עוסקין בעבירה בפלטרין שלי וכשבאנו לכאן, גזרו עלינו גזר דין של שריפה, כשאני מלקט עצים שורפין את חברי וכשהוא מלקט עצים אז שורפין אותי. ואמרתי לו: דינכם עד מתי? ואמר לי: כשבאתי לכאן הנחתי את אשתי מעוברת ויודע אני שזכר היא מעוברת, לכן בבקשה ממך! הוי זהיר בו משעה שיהיה נולד, עד שיהיה בן חמש שנים, הולך אותו לבית רבו למקרא, כי בשעה שהוא יאמר 'ברכו את ה' המבורך' אז יהיו מעלין אותי מדינה של גיהנם".

בספר 'ראשית חכמה' מביא בשם מדרש תנחומא: 'מעשה ברבי עקיבא שהיה בבית הקברות ופגע באדם אחד

פדיון, אלא ששמעתי מאותם הממונים, שהיו אומרים לי אם היה לך בן שעומד בצבור ואומר 'ברכו את ה' המבורך' היינו מתירין לך מן הפורענות ואין לי בן, אלא שהנחתי אשתי מעוברת ואיני יודע מה ילדה זכר או נקבה ואף אם ילדה זכר, מי ילמדנו תורה. אמר לו רבי עקיבא: מה שמך? אמר לו: עקיבא. ומה שם אשתך? אמר לו: שושמירא. ומה שם עירך? אמר ליה לודקיא.

באותה שעה נצטער עליו רבי עקיבא והיה הולך מעיר לעיר עד שהגיע לעירו ושאל: היכן הוא ביתו? אמרו לו: ישחקו עצמותיו בגיהנם. שאל על אשתו, אמרו: ימח שמה וזכרה מן העולם. שאל על בנו, אמרו: הרי הוא ערל שאפילו במצות מילה לא עסק.

מיד תפס רבי עקיבא לבנו ומל אותו והושיבו לפניו ללמוד תורה ולא היה לומר, עד שישב עליו בתענית ארבעים יום, יצתה בת קול ואמרה: על זה אתה מתענה? אמר: הן! וקרא עמו אל"ף בי"ת והוליתו לביתו ולמדו 'ברכת המזון' ו'קריאת שמע' ו'תפלה' והעמידו והתפלל בצבור ואמר: 'ברכו את ה' המבורך', באותה שעה התירוהו לאביו מן הפורענות. ובא לו בחלום ואמר לרבי עקיבא: "תנוח דעתך בגן עדן שהצלתני מדינה של גיהנם, מיד פתח רבי עקיבא ואמר: "ד' שמך לעולם ד' זכרך לדר ודר" (תהלים קלה' ג'). ■

שחור כפחם שהיה טעון עצים על כתפו ורץ בהם כסוס, גזר עליו רבי עקיבא והעמידו. אמר לו: בני, מה לך בעבודה קשה כזאת? אם עבד אתה ואדוניך נתן עליך עול כבד, אני אפדאך ממנו ואוציאך לחירות. ואם אתה עני, אני אעשירך. אמר לו: הניחני אדוני, איני יכול לעמוד. אמר לו רבי עקיבא: מבני אדם אתה, או מבני המזיקין אתה. אמר לו: מת אני - ובכל יום ויום מוסרין אותי לחטוב עצים ונותנין אותי באש. אמר לו רבי עקיבא: מה היתה מלאכתך בחייך? אמר לו: גבאי המכס הייתי והייתי נושא פנים לעשירים והורג את העניים ולא עוד אלא שבע... נערה מאורסה ביום הכפורים.

אמר לו רבי עקיבא: בני, שמא תברח מאותן הממונין עליך, אם יש לך תקוה? אמר לו: אל תעכבני שמא ירגזו עלי בעלי הפורענות ואין לי לא תקנה ולא

פרשת בלק

”וַעֲתָה לָכֶּה נָא אֶרֶץ לִי אֶת הָעַם הַזֶּה..”

מדוע מבקש בלק שבלעם יקלל את ישראל ולא מבקש שיברך את מואב?

הרה"ג שלמה ליונשטיין
מיוחד לגנזי המלך

- ★ נביא גדול יותר ממשה.
- ★ נביא כמו משה.
- ★ נביא קטן ממשה.

לפיכך אמרו זקני מדין זה לזה: "הבה ונבדוק אותו: אם יאמר לנו 'בואו נלך', כלומר הוא אינו מבקש רשות מד', הריהו גדול ממשה ואז יש בו ממש שיכול לנצח את משה. אך אם יאמר: 'רגע, עלי לשאול את ד', סימן שהוא כמו משה רבנו ואז אין בו תועלת, כי אז כל מה שיאמר, משה יאמר הפוך ויבטל את דבריו. ואם יאמר: 'אני זקוק לישון עוד לילה אחד', משמע שאיתו ד' מדבר רק בלילה, כלומר הוא פחות ממשה ואין ממנו שום תקוה."

”אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ד” (במדבר כ”ב, י”ח)
”אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ד” (במדבר כ”ב, י”ח)
אומר רש”י: 'למדנו שנפשו רחבה ומחמד ממון אחרים. אמר: 'ראוי לו ליתן לי כל כסף וזהב שלו, שהרי צריך לשכור חילות רבות, ספק נוצח ספק אינו נוצח ודאי נוצח!'"

לגבי נפש רחבה - המשנה במסכת אבות (ו', ט') מספרת על רבי יוסי בן קיסמא ההולך בדרך ופוגש אותו אדם, שמציע לו: 'רבי, רצונך שתדור עמנו במקומנו? ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב, ונאכנים טובות ומרגליות!'. עונה לו רבי יוסי: 'בני, אם אתה נותן לי כל כסף וזהב, ונאכנים טובות ומרגליות שבעולם, איני דר אלא במקום תורה!'. השאלה היא: איך הוא ידע ששם זה לא מקום תורה? אלא שרבי יוסי בענותנותו התפלא מדוע קרא אותו רבי? נראה ששם אין תורה... וכל אחד נדמה לו כ'רבי'.

ועדין נשאלת השאלה: מדוע עונה לו רבי יוסי ביחס לכל הכסף והזהב והאכנים הטובות שבעולם והרי זה ממש נפש רחבה ח"ו, הלא כך נאמר לגבי בלעם:!

הגמרא מספרת (בבא קמא ל"ח.): כשנפטרה בתו של אחד האמוראים, בקשו מעולא ללכת ולנחמו. אמר להם שאינו יכול, כי הם רגילים לומר: "מה אפשר לעשות?!" כלומר: הבחירה של ד' לא טובה, כביכול, אבל כיון שהוא בעל הבית, איננו יכולים לעשות מאומה. זה נקרא כפירה! עליך לדעת, שגם אם היה בידך לעשות - היית עושה אותו הדבר, כי זה הטוב ביותר בשבילך! ד' אוהב יהודים וכל מה שד' עושה - לטובה הוא עושה!

בלעם אומר להם: "אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ד" (במדבר כ"ב, י"ח) כלומר ד' יותר חזק ממני, אבל אילו רק יכולתי... ומנגד רבי יוסי בן קיסמא' אומר שגם בעבור אלף אלפים דינרי זהב הוא לא יהיה מוכן לגור אלא במקום תורה וההבדל ביניהם - שבלעם מוכן עבור כסף וזהב לעבור על התורה ואילו רבי יוסי בן קיסמא מוכן לוותר על מלאו כסף וזהב על מנת לגור במקום תורה - ואין בכלל להשוות בין הדברים! כך מסביר רש"י: 'הוא רבני קדם'.

”לא אוכל לעבר את פי ד’ אלקי..” (במדבר כ”ב, י”ח)

למה הכונה "ד' אלקי"?

אומר רבי שמשון מאוסטרופולר: אלקים זה מידת הדין וד' זה מידת הרחמים. י-ה - מידת הדין. אלו-ה - מידת רחמים.

אומר בלעם: אתם רוצים שאני אקלל ואהפוך את שם ד' ולקצרו לי-ה בלבד? או, את האלו-ה להגדיל לאלקים? "לא אוכל לעבר את פי ד' אלקי לעשות קטנה או גדולה" (שם), כלומר, להקטין או להגדיל את השם...

”ויקם... ויגדף עם שרי מואב: ויחר אף אלקים כי הולך הוא... והוא רכב על אֲתָנוּ ושני נערי עמו” (במדבר כ”ב פסוקים כ”א-כ”ב)

בפרק כ”ב פסוק כ”א כתוב על בלעם ו”גדף”, משמע שהוא הלך לבדו, אך בפסוק הבא כתוב ”ושני נערי עמו”. האם הלך לבד או לא?!

ושואלים: מדוע בעצם ד' כועס, הלא הוא אמר לו ללכת "קום לך אתם"? (פסוק כ').

אומר הפניני קדם: באמת היה בלעם רגיל לילך בכל פעם עם שני נערים ועכשיו לא.

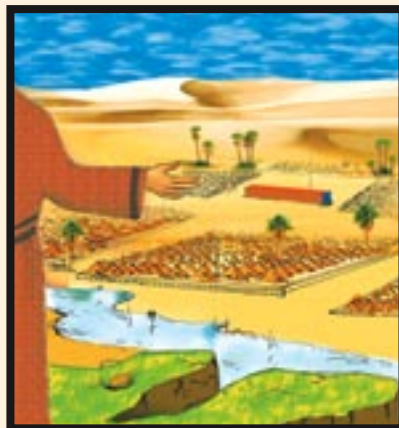
אמנם בהליכתו ליוו אותו שרי מואב, אך בחזרתו מי ילוונו? אלא כיון שכונתו היתה לקלל את ישראל סמך על כך ששרי מואב ילווהו גם בדרכו חזרה ולכן לא לקח הפעם את נערי עמו. אשר על כן: "ויחר אף אלקים כי הולך" אמנם יש לשאול שמה בכלל לא היה בלעם רגיל לנהוג כאדם חשוב הנזקק לאחרים שישמשוהו בדרך, אך הכתוב מעיד עליו: "והוא רכב על אֲתָנוּ ושני נערי עמו", כלומר שדרכו היתה בכך והפעם לא. ומכאן חרון האף של ד' בו שבכך הוכיח שכונתו לקלל ולא לברך.

”..והוא רכב על אֲתָנוּ ושני נערי עמו” (במדבר כ”ב, כ”ב)

אומרת הגמרא (סנהדרין ק”ה): שאלו שרי מואב את בלעם: 'מאי טעמא לא רכבת סוסיא' למה אתה רוכב על אתון? האם כבודו לא יכול להרשות לעצמו לרכב על סוס? הלא אתה אדם חשוב! ענה להם בלעם: 'שדאי להו בריטיבא'. כלומר, בלעם שם את הסוס שלו במרעה. אז למה שלא יקח אותו משם? הלא רוכבים ממדין למואב, וזהו מרחק הגיון?!

אלא; לפני מכת ברד במצרים כתוב (שמות ט', י"ז): "עוֹרֶךְ מִסְתוּלֵל בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שִׁלְחֵם", אומר 'בעל הטורים': ר"ת בלע"ם, שהיה היועץ של פרעה והוא שיעץ לו שלא לשלוח את בני ישראל מארצו.

כשהגיעה מכת הברד, אומר ר' יונתן בן עוזיאל: שהירא את דבר ד' הניס את בהמותיו לתוך הבית ומי שלא - מתו בהמותיו. איוב, שהיה ירא לדבר ד', הוא שהכניס את בהמותיו לבית. ובלעם, שלא היה ירא לדבר ד' - מתו בהמותיו בשדה. משמע: בלעם השאיר את סוסו במרעה והגיעה מכת הברד והרגה אותו. אבל האתון, שחז"ל אומרים שבלעם היה חי איתה, שהתה בביתו ולכן ניצלה...

”ויפתח... את פי האתון ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הפיתני זה שלש רגלים” (במדבר כ”ב, כ”ח)

אומר רש"י: "זה שלש רגלים" - רמז לו: אתה מבקש לעקור אומה החוגגת שלש רגלים בשנה!'

וכבר שואלים: מדוע הוזכרו רק שלשת הרגלים ולא כל מצוה אחרת; כתפילין, או שבת?

מסביר הפניני קדם: כתוב במדרש שד' אמר לבלעם: "אם אתה רוצה לכלות את ישראל - מי ישמור את התורה?" ענה בלעם: "אני! אני מקבל עלי תפילין, רמז לו ד' שיש לו 'בעיה' כבר בשמירת שלש רגלים, כיון שבלעם היה סתום עין וכתוב "שִׁלְשׁ פְּעָמִים פִּשְׁנָה יִרְאֶה כָּל זְכוּרָךְ" (שמות כג' יז), לפיכך סומא פטור מעליה לרגל...'

”כי מראש צרים אֲרָאנוּ ומגִבְעוֹת אֲשׁוּרָנוּ..” (במדבר כ”ג, ט')

בלק אמר לבלעם: שיש לו הצעה כיצד להזיק לישראל. ע"י שיוכיח לו את המקומות שעתידיים ישראל לחטוא וזה

סייע לו שתשרה הקללה עליהם. לדוגמא: הזכיר לו את שטים, ששם יחטאו בכזבי בת צור שהיה ראש אומות. ענה לו בלעם: "עד שאתה אומר לי צור, אני אומר לך צורים, שבהרבה צורים יתקון עון אותו צור". בספר יהושע כתוב: "ונעש לו יהושע חרבות צרים וימל את בני ישראל אל גבעת הערלות" (יהושע פרק ג') שישראל לקחו חרבות צורים ועשו ברית מילה לשש מאות אלף איש ונקרא המקום ההוא "גבעת הערלות".

”כי מראש צרים אֲרָאנוּ ומגִבְעוֹת אֲשׁוּרָנוּ” - אותה גבעת ערלות מונעת ממני לקלל אותם, עונה בלעם לבלק.

וזאת הכונה בהפטרה של הפרשה (מיכה פרק ו ה'): "עמי זכר נא מה יעץ בלק מִלֶּךְ מוֹאָב", שיעץ לקלל בגלל צור, "ומה ענה אתו בלעם בן בעור מן השטים עד הגלגל", 'אתה מסתכל במה שהם עתידים לעשות בשטים (בת צור) אבל אני מסתכל במצוה שיעשו בגלגל (חרבות צורים)! כך מסביר המעם לועז'.

”מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל..” (במדבר כ”ג י')

אומר ה'חתם סופר': המלה "יעקב" מופיעה כאשר "מי יקום יעקב פי קטן הוא" (עמוס ז' ה'), כשישראל דלים מן המצות והמצב לא טוב; ואילו המלה "ישׂראֵל" מופיעה כאשר אנו בשיא, ככתוב "פי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוקל" (בראשית ל"ב, כ"ט).

לכן מי שראה וחוה עד כמה אנו מושפלים בגלות עד עפר - הוא ידע וירגיש מה יהיה רום מעלתנו בעת הגאולה השלמה.

אומר רש"י: "ד"א 'עפר יעקב' - אין חשבון במצות שהם מקיימין בעפר, (דברים כב) 'לא תחרוש בשור ובחמור' (ויקרא יט) 'לא תזרע כלאים' אפר פרה' ו'עפר סוטה' וכיוצא בהם!'

שואל הט"ז על רש"י: וכי בעיה לספור את המצוות של עם ישראל, הלא הם מנויים כבר?

עונה ה'דברי דוד', הט"ז: רש"י אומר בתחילת פרשת 'חקת' על מצות פרה אדומה: 'לפי שאומות העולם מונין (מצערים) את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומהו טעם יש בה?!

ולכך הכונה "מי מנה עפר יעקב" מה אתם מונין את ישראל על המצוות שיש בעפר?! ■

"נאם שמע אמרי א-ל"

>>> המשך מעמ' 1

הסברא, על פי מהותו ואופיו.

איוב - היה צדיק. א"ר יוחנן: גדול הנאמר באיוב יותר ממה שנאמר באברהם ' (ילקוט שמעוני איוב פרק א רמז תתצב). אברהם איבנו שהיה צדיק יסוד עולם, מה נאמר עליו: **"עַתָּה יִדְעָתִי כִּי יָרָא אֱ-לֹקִים אֶתָּה"** (בראשית כב יב) מה זה **"עַתָּה יִדְעָתִי"**? אחרי עשרה נסיונות. בנסיון העשירי - בעקירת יצחק, רק אז מודיע הקב"ה: **"עַתָּה יִדְעָתִי כִּי יָרָא אֱלֹקִים אֶתָּה"** זאת אומרת רק אחרי שהוא עבר את כל המבחנים. אבל אצל איוב נאמר: **"אִישׁ תָּם וְיָשָׁר יָרָא אֱלֹקִים וְסָר מֵרָע"** (איוב א ח) בלי להגיד **"עַתָּה"**. הקב"ה אומר לשטן אל תיגע בעבדי איוב. עבדי איוב **"אִישׁ תָּם וְיָשָׁר יָרָא אֱלֹקִים"**. כזה צדיק שהקב"ה מעיד עליו בעצמו. איך הוא יכול לשמוע גזירות להרוג את ילדי ישראל ולדרון אותם במים והוא שותק? לא הגיוני שאיוב יתנהג כך - היפך הסברא, על פי מהותו ואופיו.

יתרו - איש אמת וצדק. היה כהן און במדין, על כל העבודה הזרה. הוא היה הפאפא, האפיפיור במדין. עובד אחר,

רואה שאין בה ממש, משליך אותה מביא אחרת. עובר, אין בה ממש, משליך, עד שעבד כל עבודה זרה שבעולם וראה שאין בהם ממש, זרק את כולם והוריד את הכתר. לא כהן און ולא תפקיד ושררה, כיון שהפסלים לא שוים מאומה. איש אמת וצדק.

הוא היה מוכן להפסיד את כל מרחבי המחיה שהיו לו בשביל האמת. בסופו של דבר הוא התגיייר ולא רק שהתגיייר אלא זכה להיות חותן משה. נשאלת השאלה ואיך אחד כזה, איש אמת וצדק, שומע עול כזה שהולכים להשליך ילדים שלא חטאו ולא פשעו ולהמית אותם ביאור ולא נוקף אצבע להצילם ובורח? לא הגיוני שיתרו יתנהג כך - היפך הסברא, על פי מהותו ואופיו.

אלא מאי? **"יִדְעַ תְּדַע"** מכאן רואים דבר אחד שנלמד לכל החיים שאין הרשעים פועלים מאומה נגד ה' למרות בחירתם אלא מקיימים רצונו יתברך מעיקרא אך יקבלו עונש על בחירתם הרעה (בראשית טו ג). **"יִדְעַ - שאני משעבדם - אני עושה את כל זה. הגזירה היא מלפני. ואם ישבו כל החכמים המחוכמים ויטכסו עצות ויחליטו ככה נעשה ונתקוף משם ונבוא מכאן ונעשה כך וכך. לא יעזור שום דבר,**

כי אם אני גזרתי שעבוד אז יהיה שעבוד ולא אתם הפועלים מאומה. בבחינת **"אָנִי אָמִית וְאַחֶיָּה מְחַצְתִּי וְאָנִי אֶרְפָּא וְאִין מִיָּדִי מְצִיל"**.
כך אז - וכך גם בימינו אנו בכל ענין ודבר.

לסיכום: שלשה חכמים; בלעם יתרו ואיוב היועצים הגדולים של פרעה יעצו - ובסוף הגזירה נתגלגלה על ידי הקב"ה - כפי שהוא רצה. ואיך נתגלגלה הגאולה? על-ידי משה רבנו בהיותו בן 80 שנה שגדל בביתו של פרעה מלך מצרים וברח מפניו - היפך הסברא על פי ההגיון.

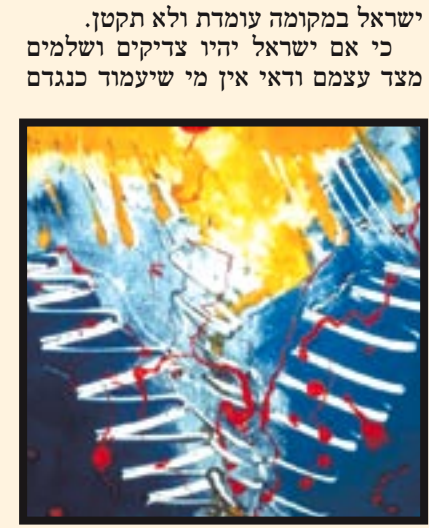
מה אמר הקב"ה לאברהם? **"יִדְעַ תְּדַע"**.
"יִדְעַ" שאני משעבדם.
"תְּדַע" שאני גואלם.

ואם אנחנו רוצים כעת גאולה?!
ה' אומר: "כה אמר ד' שמרו משפט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי קְרוּבָה יִשְׁעֵתִי לְבוֹא" (ישעיה נו א). קרובה, כהרף עין. תנו לי רק את הסכות להביא את הגאולה. אך אם תתעקשו, תמתינו, תקחו אורך נשימה, יכול להיות.....

עלי הגיון

"ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא"

חשיבותם של ישראל נמדדת בשני אופנים; בזכות עצמם, או בהשוואה לאומות האחרות. ע"פי הסנדלר רבי משה יעקב הכהן רביקוב זצ"ל

ידוע שחשיבות ישראל בעולם הזה היא בשני אופנים; האחד - כאשר הם צדיקים ושלמים שאז חשיבותם היא מצד עצמם ולא מצד הצטרפות לזולתם. השני - הוא חשיבות ע"י הצטרפות. בהיות ישראל במדרגה פחותה, מחמתו יתברך ומאהבתו אותם הוא מעריכם נגד זולתם הגרועים יותר ויהיו חשובים בערך אותה האומה הגרועה. אם חשיבות ישראל מצד הצטרפות, דהיינו לפי שהם חשובים לפי ערך האומה הרעה אשר סביבתם, הרי שאם אותה אומה תכשיר מעשיה מעט ותטהר קצת מרעתה, תקטן חשיבות ישראל כי לא יהיה ניכר ערכם כ"כ. אבל אם חשיבותם מצד עצמם, שהם עצמם צדיקים ושלמים ובלתי חסרים כלום, אזי גם אם אותה אומה תטהר מעט, בכל זאת חשיבות

ישראל במקומה עומדת ולא תקטן. כי אם ישראל יהיו צדיקים ושלמים מצד עצמם ודאי אין מי שיעמוד כנגדם והוא גדול במעלה וחשיבות, כל זה הוא מצד עצמם שהם עצמם צדיקים ושלמים ואין חסרים כלום ולא משום הצטרפות מואב, דהיינו שבהשוואה למואב שהם רעים נראים ישראל חשובים, כי אם כן היה אפשר לתקן ולהקטין חשיבות ישראל ע"י שהם מואב עצמם יכשירו מעשיהם. ולכן כשראו שחשיבות ישראל רבה מצד עצמם, לכן **"ויגר מואב"** מהם, לפניו יתברך. ■

זכרון עולם

המעונין לתרום לעלוי נשמה, ליום זכרון או להצלחה: יתקשר לטל': 03-6762226 למחלקת 'גנזי המלך'

גליון זה "גנזי המלך" מוקדש לעילוי נשמתם של הנפטרים המצוינים כאן this booklet is sponsored for the memory of:

גיאני מוסכתי בן כוסטנצא שיזכו כל עם ישראל לברכה שלמה Gianni Moscati ben Costanza	אזורה נחום בן ג'מא ומשפחתו להצלחה בפרנסה טובה Azura Nahum and his family	יהודית חכמון בת ג'מילה ובנותיה לפרנסה וחיים טובים Jeudit Hakmun bat Gamila and her daughters	אציו ציון סופיר בן דוריס שיזכה בדין בבית משפט
אדי מסיקה בן ג'ווילה לזיווג הגון כדי לבנות בית כשר ונאמן בישראל Eddy Messica ben Giulia	מרטינה די קסטרו בת סברניה לרפואה שלמה Martina Di Castro bat Sabrina	דב חיים רבש בן מיכול מינא לפרנסה טובה ולבנית בית כשר ונאמן Dov Haiim Devash ben Micol Mina	אילן חי רבש בן ג'ולמינה ושותפו סימו נאווי נעמן בן לאורא - לפרנסה טובה Ilan Hai Devash ben Gelsomina and his associate Simo Nesi Naaman ben Laura
בנימין בן שושנה ושלמה בן שושנה לזיווג הגון	השותפים: לאונה סונינו בן ג'ווילה - אלדו אמתי בן אוג'ניו - אדורדו ספדיה בן אמליה לחיים טובים Leone Sonnino ben Giulia Aldo Amati ben Eugenio Eduardo Safdie ben Emilia	יוסף קלוסקי בן אברהם ואשתו דניאלה בת גיולה לזכות בכך זכר Yosef Calosky ben Avraham and his wife Daniela bat Giulia	סטפנו קלאו בן פראנקה לפרנסה טובה וחיים טובים למשפחתו Stefano Calo' ben Franca
אהר שלום בן מרים לזיווג הגון	ונדא פוג'אטו בת אלאונורה לעלוי נשמתה Wanda Poggetto bat Eleonora	מברך נחום בן מיסה ואישתו ג'מא בלוף בת ג'ורא - לעלוי נשמתם Mevorach Nahum ben Misa and his wife Gemma Bellulu bat Giora	אנריקו אהרון מג'יאיר בן רוזה לעלוי נשמתו Enrico Aaron Magiar ben Rosa
	נואמי ג'רבי בת מרים לעלוי נשמתה Noemi Djerbi bat Miriam	מחליאל יפת בן מלכה ומצליח לעלוי נשמתו	

להרויח בגדול

בתוכנית **"כח כפלים"** \$28 מכספי מעשר

תקבלו סוף שבוע ששי שבת **חינם**
קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים **חינם**
טיול לאתרים בצפון **חינם**
מנוי שנתי לעתון **חינם**
מנוי לגנזי המלך **חינם**

גנזי המלך חינם מנוי שנתי חינם

מלא ושלח

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מנימוס

כסיד תאריך

לכבוד בנק כתובת הבנק מס' הסניף

1. אני/המ' שם בעל/ החשבון משפחה מס' זהות / ת.פ. מיקוד עיר מס' בנק

2. פרטי ההרשאה מס' החיוב: וסמן במשבצת המתאימה

3. סכום החיוב ומס' קובע מס' לפי "תנ"ע" והקדושת לקביעתם.

28 \$ זכאות ליחיד

56 \$ זכאות לזוג

20 לחודש 50 לחודש

התחמת בעל/ החשבון

אגודת (כנ"ג, ע"מ) הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את הטופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777799

אבריאל
יש טעם!

טעם נפלא!

100% סויה אורגנית!

פולוי סויה לא מהונדסים!
(אכן הטעם הנפלא)

רק 1.4% שומן!

יש יתרונות
אמסקה סויה
של טעמן:

הכשר מהודר!

